Neljapäev, 24. juuni 2021

P9_TA(2021)0316

Euroopa Liidu õigusloome kvaliteet ning subsidiaarsus ja proportsionaalsus – raport parema õigusloome kohta, mis käsitleb aastaid 2017, 2018 ja 2019

Euroopa Parlamendi 24. juuni 2021. aasta resolutsioon Euroopa Liidu õigusloome kvaliteedi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta – raport parema õigusloome kohta, mis käsitleb aastaid 2017, 2018 ja 2019 (2020/2262(INI))

(2022/C 81/06)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklit 5,

— võttes arvesse protokolli nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus,

— võttes arvesse protokolli nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,

— võttes arvesse 16. detsembri 2003. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet parema õigusloome kohta ning institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe uusimat, 13. aprilli 2016. aasta versiooni,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu pädevate teenistuste vahel 22. juulil 2011 kokku lepitud praktilist korda Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 294 lõike 4 rakendamiseks esimese lugemise kokkulepete korral,

— võttes arvesse komisjoni 2017. aasta aruannet subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta (COM(2018)0490), komisjoni 2018. aasta aruannet subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta (COM(2019)0333) ning komisjoni 2019. aasta aruannet subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta (COM(2020)0272),

— võttes arvesse komisjoni teatist „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rolli suurendamine ELi poliitikakujundamises“ (COM(2018)0703) ja selle lisa,

— võttes arvesse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“, mis esitas oma järeldused 10. juulil 2018,

— võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee arvamusi ja resolutsioone, nimelt 1. veebruari 2018. aasta resolutsiooni Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühissätete määruse muutmise kohta struktuurireformide toetamiseks [1], 9. oktoobri 2018. aasta arvamust mõttevahetuse kohta Euroopa teemal: kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hääl usalduse taastamiseks Euroopa Liidu vastu (CDR 1230/2018) ning 10. detsembri 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Komisjoni 2021. aasta tööprogrammi kohta [2] ning võttes arvesse Regioonide Komitee prioriteete aastateks 2020–2025 „Külade, linnade ja piirkondade kaudu inimestele lähemal asuv Euroopa“, mis võeti vastu 30. juunil kuni 2. juulil 2020 toimunud täiskogul,

— võttes arvesse 9. subsidiaarsuse konverentsi „Aktiivne subsidiaarsus: loome koos ELile lisaväärtust“, mille korraldasid 22. novembril 2019 ühiselt Regioonide Komitee ja Itaalia piirkondlike parlamentide esimeeste konverents,

— võttes arvesse 5. veebruaril 2014 allkirjastatud Euroopa Parlamendi ja Regioonide Komitee koostöölepingut,

---

[1] ELT C 176, 23.5.2018, lk 5.
[2] ELT C 37, 2.2.2021, lk 1.

— võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ([3]), milles väljendatakse heameelt komisjoni võetud kohustuse üle tagada, et kõik ELi meetmed aitaksid ELil saavutada kestliku tuleviku ja õiglase ülemineku ning ajakohastada parema õigusloome suuniseid, nõudes muu hulgas kestlikkuse esikohale seadmise põhimõtte lisamist ELi ja selle liikmesriikide parema õigusloome tegevuskavadesse,

— võttes arvesse oma 9. juuni 2016. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu avatud, tõhusa ja sõltumatu halduse kohta ([4]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni ning põhiseaduskomisjoni arvamusi,

— võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A9-0191/2021),

A. arvestades, et EL lähtub oma pädevuse kasutamisel subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetest; arvestades, et valdkondades, mis ei kuulu ELi ainupädevusse, on subsidiaarsuse põhimõtte eesmärk kaitsta liikmesriikide suutlikkust teha otsuseid ja võtta meetmeid; selle põhimõtte kohaselt on liidu sekkumine õigustatud juhul, kui liikmesriigid ei suuda „kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu“ piisavalt saavutada meetme eesmärke ja neid saab paremini saavutada liidu tasandil; arvestades, et selle põhimõtte Euroopa aluslepingutesse lisamise eesmärk on tuua otsuste tegemine kodanikele võimalikult lähedale kooskõlas läheduse põhimõttega, millele on osutatud ELi lepingu artikli 10 lõikes 3;

B. arvestades, et 2017. aasta juulis võttis Junckeri juhitud komisjoni koosseis vastu uued parema õigusloome suunised ja neile lisatud töövahendid; arvestades, et komisjon laiendas oma parema õigusloome portaali, et kodanikel oleks lihtsam seda veebis navigeerida; arvestades, et komisjon andis lubaduse asetada Euroopa demokraatlikus protsessis ja kogu õigusloomeprotsessi ulatuses kesksele kohale subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõte, luues subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“, mis esitas oma aruande 10. juulil 2018;

C. arvestades, et rakkerühm esitas soovitused ühelt poolt ühise arusaamise parandamiseks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohta ja selle kohaldamiseks ELi institutsioonide töös ning teisalt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja liikmesriikide parlamentide rolli suurendamiseks, et saavutada aktiivne subsidiaarsus eesmärgiga edendada suuremat vastutust ELi poliitika eest; arvestades, et komisjon vastas küsimustele „kuidas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ELi institutsioonides paremini kohaldada“ ja „kuidas paremini kaasata piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi ning riikide parlamente ELi poliitika kujundamisse ja elluviimisse“;

D. arvestades, et komisjon tuletas oma 23. oktoobri 2018. aasta teatises „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rolli suurendamine ELi poliitikakujundamises“ (COM(2018)0703) meelde subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse olulist rolli õigusaktide kvaliteedi parandamisel ning esitas meetmed, mida tuleks rakkerühma aruandes esitatud soovituste elluviimiseks võtta ja mille puhul tuleks panna rõhku kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohtadele, edendades ELis ühist arusaamist subsidiaarsusest ja proportsionaalsusest, analüüsides kehtivaid õigusakte subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte seisukohast põhjalikumalt ning aidates liikmesriikide parlamentidel oma ülesandeid tulemuslikumalt täita;

E. arvestades, et komisjon jätkas tõhustatud parema õigusloome tegevuskava kohaldamist ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte lõimimist poliitikakujundamise kõikidesse etappidesse;

F. arvestades, et komisjon käivitas 3. juulil 2020 veebiportaali „Avaldage arvamust!“ uuendatud versiooni, et hõlbustada veebis ELi õiguse ja poliitika kujundamise toetamist; arvestades, et portaali uus versioon peaks veelgi parandama komisjoni-poolset konsulteerimist ja teabevahetust üldsusega ning suurendama läbipaistvust; arvestades, et parema õigusloome tegevuskava raames on portaali eesmärk parandada ELi poliitika kujundamise kvaliteeti;

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.
([4]) ELT C 86, 6.3.2018, lk 126.

Neljapäev, 24. juuni 2021

G. arvestades, et veebisait „Avaldage arvamust!“ on osutunud kasulikuks ühtseks juurdepääsupunktiks, mis võimaldab kodanikel ja sidusrühmadel osaleda ELi poliitika kujundamises; arvestades, et Euroopa Kontrollikoda avaldas 2019. aastal eriaruande koos soovitustega selle portaali täiustamiseks, eelkõige seoses tõlke kasutamisega;

H. arvestades, et 2018. aastal hakkas komisjon ELi õigusaktide koostamisel ühendama subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitlevaid aruandeid aruannetega, mis käsitlevad suhteid liikmesriikide parlamentidega, et panna seeläbi suuremat rõhku liikmesriikide parlamentide seisukohtadele ja vältida kahe aastaaruande kattumist;

I. arvestades, et 2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid komisjonile subsidiaarsuse põhimõtte kohta 52 põhjendatud arvamust, 2018. aastal 37 arvamust ja 2019. aastal mitte ühtegi arvamust;

J. arvestades, et tõsiasi, et liikmesriikide parlamendid ei esitanud 2019. aastal põhjendatud arvamusi, ei tulenenud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte paremast rakendamisest, vaid pigem asjaolust, et 2019. aasta oli ühelt komisjonilt teisele ülemineku aasta ning Euroopa Parlamendi koosseis läks laiali ja toimusid uued Euroopa Parlamendi valimised, mistõttu tehti vähem seadusandlikke algatusi ja ettepanekuid kui varasematel aastatel;

K. arvestades, et Euroopa Parlamendi tunnistab vajadust, et liikmesriikide parlamendid osaleksid koos Euroopa Parlamendiga tõhustatud koostöö demokraatlikus kontrollis, kui see puudutab jagatud pädevusega poliitikavaldkondi;

L. arvestades, et Regioonide Komitee tutvustas hiljuti, 2021. aasta märtsis RegHub 2.0 projekti; arvestades, et see projekt käivitati komitee enda algatusel, et jälgida ELi poliitika kohapealset toimimist;

M. arvestades, et õiguskontrollikomitee ülesanne on kontrollida mõjuhinnangute kvaliteeti;

N. arvestades, et komisjon on võtnud kohustuse kohaldada põhimõtet „üks sisse, üks välja“, milles on sätestatud, et iga uut koormust tekitav seadusandlik ettepanek peaks vabastama inimesed ja ettevõtjad samaväärsest olemasolevast koormusest ELi tasandil samas poliitikavaldkonnas, kuid ei ole siiani seda põhimõtet edukalt kohaldanud;

O. arvestades, et praegune kriis on toonud esile vajaduse selgitada välja tarbetu regulatiivne koormus ja seda vähendada, et ELi õigusaktidega kaasneks loodetud kasu ja samal ajal vähendataks tarbetuid kulusid mõistliku aja jooksul, kiirendades eelkõige tugimeetmeid tarbijatele, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEde) ja mikroettevõtjatele; arvestades, et tarbijate, töötajate, VKEde ja kõigi kodanike huvides peaksid õigusaktid olema tasakaalustatud, selged, kõikehõlmavad, kaasavad ja vajaduse korral põhinema vajalikel teaduslikel tõenditel; toonitab, et mikroettevõtjatele ja VKEdele tuleks kehtestada ainult selliseid kohustusi, mis arvestavad nende eripära ja valdkondlikke iseärasusi, ning ergutab komisjoni kasutama tugevaid jõustamismeetmeid turu killustatuse piiramiseks, põhjendamatute turutõkete kõrvaldamiseks ja võrdsete võimaluste tagamiseks; arvestades siiski, et parem õigusloome peaks tooma kasu kõigile ja teenima Euroopa ühiskonna huve;

P. arvestades, et parlament, komisjon ja nõukogu kui seadusandlikud organid peavad järgima pädevuse andmise, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid;

1. tuletab meelde, kui olulised on komisjoni aastaaruanded subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta;

2. peab kiiduväärseks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte pidevat arvestamist, kuna need on Euroopa Liidu juhtpõhimõtted; tuletab meelde, kui oluline on edendada ELi tasandil ühtset arusaamist subsidiaarsusest ja proportsionaalsusest, ning juhib tähelepanu varasemates raportites väljendatud murele, et subsidiaarsust ja proportsionaalsust käsitlevad komisjoni aastaaruanded on mõnevõrra pealiskaudsed, kuna nendes ei pöörata sageli piisavalt tähelepanu sellele, kuidas neid põhimõtteid ELi poliitikakujundamises järgitakse; tunnistab, et komisjoni aastaaruanded subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta muutuvad üha terviklikumaks;

3. tuletab meelde, kui oluline on, et pidevalt järgitaks Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtet, mille kohaselt tuleb otsuseid teha kõige asjakohasemal poliitilisel tasandil ning nii kodanikulähedaselt kui võimalik, ning et ELi tasandi meetmed oleksid põhjendatud riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil pakutavate võimalustega, pidades samas kinni järgmisest kolmest põhiprotsessist: tagasiulatuv hindamine, mõjuhinnang ja

konsulteerimine sidusrühmadega; ergutab komisjoni ühtlasi lähendama ELi oma kodanikele; juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused rakendavad ja kasutavad ligikaudu 70 % ELi õigusaktidest; on arvamusel, et tihe konsulteerimine kodanike valitud esindajatega ELi küsimustes on väga mõjus viis tuua EL kodanikele lähemale; kutsub liikmesriikide riigi tasandi ametiasutusi ja asjaomaseid sidusrühmi üles olema otsustusprotsessi varajases etapis tihedamalt kaasatud, kontrollides ELi õigusaktide subsidiaarsust ja proportsionaalsust ning hinnates halduskoormust, tagamaks, et EL ei võta meetmeid, välja arvatud valdkondades, mis kuuluvad tema ainupädevusse, välja arvatud juhul, kui see on tõhusam kui riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil võetavad meetmed; tuletab samuti meelde, et proportsionaalsuse põhimõte eeldab, et ükski ELi meede ei lähe aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale; innustab komisjoni hindama subsidiaarsuse menetluse tõhusust ja tulemuslikkust, et teha kindlaks selle puudused ja need kõrvaldada;

4. rõhutab, et subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimehhanismi menetluse praegune struktuur sunnib liikmesriikide ELi asjade parlamendikomisjone pühendama liiga palju aega lühikeste tähtaegadega tehnilistele ja õiguslikele hinnangutele, mis raskendab eesmärgiks seatud Euroopa poliitikavaldkondi käsitleva poliitilise arutelu süvendamist;

5. kutsub üles ELi toimimise lepingut läbi vaatama ja kehtestama Euroopa Parlamendile otsese seadusandliku algatuse õiguse, kuna Euroopa Parlament esindab otseselt Euroopa kodanikke;

6. rõhutab, kui tähtis on seadusandlike algatuste vajadust ja nende mõju kõigile olulistele valdkondadele (majandus-, keskkonna- ja sotsiaalvaldkond) piisavalt selgitada, et järgida subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet;

7. usub, et Euroopa Liidu edendamine parema õigusloome kaudu on oluline, et tagada ELi kodanikele ja ettevõtjatele stabiilsus ja õiguskindlus ning seeläbi ergutada majanduskasvu, luua töökohti ja heaolu;

8. usub, et subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamine on iga poliitika kujundamise lähtepunkt ja poliitikatsükli oluline osa;

9. võtab teadmiseks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“ järeldused; juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa Parlament leidis, et osalemine komisjoni loodud rakkerühmas ei arvestaks parlamendi institutsioonilist rolli ja positsiooni ainsa otse valitud Euroopa Liidu institutsioonina, kes esindab kodanikke ja ettevõtjaid liidu tasandil ning teostab poliitilist kontrolli komisjoni üle, ning seetõttu otsustas parlament lükata tagasi kutse rühmas osaleda ja nimetades ametisse rakkerühma liikmeid; tunneb heameelt rakkerühma aruandes esitatud tulemuste ja soovituste üle, mille kohaselt on ELi lisaväärtus olemas kõigis olemasolevates tegevusvaldkondades, ning asjaolu üle, et rakkerühm ei teinud seetõttu kindlaks aluslepingust tulenevaid pädevusi ega poliitikavaldkondi, mis tuleks täielikult või osaliselt liikmesriikidele tagasi delegeerida; palub komisjonil viia need järeldused ellu ning eelkõige kaasata paremini kohalikke ja piirkondlikke ametiasutusi täielikult konsultatsiooniprotsessi ning integreerida näitlik hindamistabel, et hinnata kogu otsustusprotsessi ulatuses mõlema põhimõtte kohaldamist; märgib, et see eeldab tõsist kohustuse võtmist, sh ELi kaasseadusandjatelt; teeb ühtlasi ettepaneku hinnata ja edasi arendada olemasolevaid parlamentidevahelise koostöö raamistikke;

10. on arvamusel, et igal komisjoni ettepanekul peaks olema positiivne mõju kodanike elule ning sellega peaksid kaasnema proportsionaalsed ja talutavad kulud;

11. rõhutab, et riikide parlamendid tuleks kaasata õigusloomeprotsessi võimalikult vara, eelistatavalt kohe pärast tegevuskava avaldamist ja konsulteerimisetapis; on seisukohal, et enne uue õigusakti esitamist tuleks suuremat tähelepanu pöörata ka subsidiaarsusele ning eelkõige tuleks konsulteerimisetappi kasutada liikmesriikide parlamentide seisukohtade ennetavaks kogumiseks ja nende murede registreerimiseks, kuna see võib vältida nn kollase kaardi kasutamist ja probleeme läbirääkimiste etapis;

12. kiidab heaks meetme, mille eesmärk on aidata liikmesriikide parlamentidel tõhusamalt oma ülesandeid täita ja millega arvati ajavahemik 20. detsembrist 10. jaanuarini välja kaheksanädalasest ajavahemikust, mille jooksul liikmesriikide parlamentidel on võimalik esitada põhjendatud arvamusi;

13. rõhutab, kui tähtis on liikmesriikide parlamentide osalemine ELi tasandi õigusloomeprotsessis; märgib, et kuigi liikmesriikide parlamentide esitatud põhjendatud arvamuste arv vähenes 2017.–2019. aastal pidevalt ja 2019. aastal põhjendatud arvamusi ei esitatud, on komisjonile esitatud arvamuste ja Euroopa Parlamendile muu hulgas muude kui seadusandlike algatuste kohta esitatud arvamuste arv jätkuvalt suur, mis annab tunnistust liikmesriikide parlamentide positiivsest ja tulevikku suunatud osalusest ELi poliitikatsüklis; märgib, et mitmes nimetatud arvamuses keskenduti olulistele institutsioonilistele küsimustele, nagu majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine ja üleminekuklauslite

Neljapäev, 24. juuni 2021

kasutuselevõtmine; märgib, et mitte ühegi ettepaneku kohta ei esitatud üle nelja põhjendatud arvamuse; tuletab meelde, et aluslepingutes nähakse ette parlamentidevahelise koostöö roll ja antakse liikmesriikide parlamentidele vastutus seadusandlike ja muude kui seadusandlike algatuste läbivaatamisel; väljendab heameelt liikmeriikide parlamentide aktiivse osalemise üle õigusloomealases dialoogis ELi institutsioonidega muude vahenditega kui subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimehhanism; tuletab meelde, et nn oranži kaardi menetlust ei ole kunagi kasutusele võetud ning nn kollase kaardi menetlust kasutati ajavahemikul 2007–2019 ainult kolmel korral kokku 439 põhjendatud arvamuse ja 5 513 arvamuse puhul; täheldab, et liikmesriikide parlamentide õiguse kontrollida subsidiaarsuse põhimõtte järgimist nn varajase hoiatamise süsteemi alusel rakendamine on osaliselt parandanud suhteid ELi institutsioonide ja liikmesriikide parlamentide vahel; rõhutab komisjoni lubadust esitada tulevikus koondvastused, kui põhjendatud arvamuse on esitanud vähemalt neli parlamenti, ja näidata paindlikkust seoses aluslepingule tugineva kaheksanädalase tähtajaga, mis liikmesriikide parlamentidele põhjendatud arvamuse esitamiseks ette on nähtud; võttes arvesse tavapäraseid puhkuseid ja vaheaegu; usub, et Euroopa tuleviku konverents annab kodanikele suurepärase võimaluse riigi tasandil toimuvaks teabevahetuseks õigusaktide tegeliku mõju kohta ja ettepanekute esitamiseks parema õigusloome eesmärgi saavutamiseks, sh subsidiaarsuse protsessi ümberhindamise kohta; tuletab meelde, et läbipaistvus ja üldsuse juurdepääs on õigusloomeprotsessi jaoks hädavajalikud ning õigustavad ka riiklike ja piirkondlike parlamentide kaasamist, andes samal ajal suurema legitiimsuse ja tagades usalduse Euroopa Liidu demokraatliku õigusloomeprotsessi vastu; väljendab sellega seoses heameelt edusammude üle, mida parlament on De Capitani kohtuotsuse tulemusel teinud mitmeveeruliste dokumentide avalikustamisel;

14. märgib, et 2016. aastal esitas liikmesriikide parlamentide kokku 41 kojast põhjendatud arvamusi 26 ja 2017. aastal kahanes see arv 19-le ning 2018. aastal 14-le; rõhutab, et see kahanemine käib käsikäes põhjendatud arvamuste üldise vähenemisega;

15. rõhutab, et arvamuste ja põhjendatud arvamuste arvu muutumine ajavahemikul 2007–2019 näitab, et liikmesriikide parlamendid nõuavad üha rohkem poliitilist dialoogi ja suuremat kaasatust ELi poliitikat käsitlevasse arutellu ning pühendavad seetõttu vähem aega ELi seadusandlike ettepanekute normatiivsele analüüsile;

16. tunnistab, et 2019. aasta oli esimene aasta pärast subsidiaarsuse põhimõtte kontrollimehhanismi kasutuselevõtmist, mil liikmesriikide parlamendid ei esitanud ühtki põhjendatud arvamust, kuna komisjoni kahe koosseisu vahelisel üleminekuaastal vähenes järsult komisjoni seadusandlik tegevus;

17. tuletab meelde, et komisjon on kohustatud konsulteerima sidusrühmadega võimalikult ulatuslikult enne õigusakti ettepaneku esitamist, võttes arvesse kavandatava meetme piirkondlikku ja kohalikku mõõdet;

18. tuletab meelde, et väikeettevõtlusalgatuses „Small Business Act“ sätestatud põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele“ kohaldamine on enne õigusakti ettepaneku esitamist proportsionaalsuse kontrolli oluline element ning selle eesmärk peaks olema tagada, et VKEde häält võetakse kuulda ja nende huve võetakse arvesse võimalikult varakult, et luua soodne ettevõtluskeskkond VKEde arenguks, mis on meie Euroopa majanduse alustala;

19. kahetseb tava, mille kohaselt institutsiooni otsustusprotsessi tõhusust kasutatakse regulaarselt ära selleks, et keelata juurdepääs õigusloomega seotud ettevalmistavatele dokumentidele, mis võib viia selleni, et erandite tegemine üldsuse juurdepääsu osas dokumentidele kujuneb *de facto* reegliks;

20. väljendab heameelt institutsioonidevahelise kokkuleppe sõlmimise üle, mis käsitleb ELi institutsioonide, sealhulgas nõukogu kohustuslikku läbipaistvusregistrit;

21. rõhutab, et mõju eelhindamine koos sidusrühmadega konsulteerimisega on oluline vahend teadlike otsuste tegemiseks ning peamine vahend subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimise tagamiseks ning vastutuse ja tõhususe edendamiseks; rõhutab vajadust edendada ja julgustada korrapärast dialoogi ning nõuetekohast ja läbipaistvat konsulteerimist kõigi asjaomaste sidusrühmadega; väljendab heameelt, et mõjuhinnangute koostamisel kasutatakse paremaid õigusloomevahendeid ja tehakse koostööd erinevate ekspertidega ELi tasandil; rõhutab, et neid vahendeid tuleb lihtsustada ja teha need sidusrühmade jaoks kergemini mõistetavaks ja kasutatavaks; rõhutab tungivat vajadust parandada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse mõjuhinnanguid üldiselt; rõhutab, et kõikides mõjuhinnangutes, hindamistes ja toimivuskontrollides tuleks analüüsida subsidiaarsust ja proportsionaalsust; väljendab heameelt selliste vahendite kasutamise üle nagu õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programm (REFIT) ning õiguskontrollikomitee, kes on

püüdnud alates 2017. aastast leida võimalusi lihtsustamiseks ja tarbetute kulude vähendamiseks, enne kui komisjon teeb ettepaneku mis tahes kehtiva õigusakti läbivaatamiseks; väljendab ka heameelt selle üle, et komisjoni iga-aastastesse tööprogrammidesse on lisatud sellest tööst tulenevad algatused, mida tuleb jälgida REFITi tulemustabelis; märgib sellega seoses, et komisjoni 2020. aasta tööprogramm hõlmab õigusloome REFITi raames 44 algatust; rõhutab, et sellistes vahendites tuleks integreeritud ja tasakaalustatud viisil arvesse võtta majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset mõju ning kasutada nii kvalitatiivset kui ka kvantitatiivset analüüsi, samuti käsitleda ühtlustamata jätmise kulusid ELi tasandil; juhib tähelepanu sellele, et kontrollivahendeid saab täiendavalt toetada ja tõhustada muude vahenditega, nagu tulevikukindluse platvorm (F4F) või sarnased spetsiaalsed platvormid; on veendunud, et REFITi platvormi tuleks laiendada, et regulatiivse koormuse kõrval keskendutaks ka subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse küsimustele; tuletab meelde, et nn tulevikukindla reguleerimisega kaasneb muu hulgas selle majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase kestlikkuse tagamine; väljendab heameelt, et õiguskontrollikomitee kvaliteedikontroll hõlmab nende kahe põhimõtte järgimist; rõhutab siiski, et komitee sõltumatust võiks suurendada;

22. rõhutab, et õigusaktide süstemaatiline läbivaatamine mängib parema õigusloome saavutamisel üha tähtsamat rolli; rõhutab sellega seoses, kui oluline on, et Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon teeksid struktureeritumat koostööd, et hinnata liidu õiguse kohaldamist ja mõjusust eesmärgiga seda parandada; juhib tähelepanu vajadusele, et liikmesriigid kohaldaksid liidu õigusakte kiiresti, õigeaegselt ja nõuetekohaselt, et hinnata nõuetekohaselt vajadust täiendavate õigusaktide järele;

23. rõhutab, et tulevikusuundade strateegiline analüüs võib olla oluline vahend, mis aitab muuta ELi poliitika kujundamise tulevikukindlamaks, tagades, et lühiajaliste algatuste tegemisel tuginetakse pikemaajalistele väljavaadetele; tunnistab, et analüüsi elemendid integreeritakse täielikult komisjoni parema õigusloome tegevuskavasse, mõjuhinnangutesse ja hindamistesse; märgib ühtlasi, et tulevikusuundade strateegilise analüüsiga toetatakse REFITi programme, milles tehakse kindlaks võimalused regulatiivse koormuse vähendamiseks ja selle tagamiseks, et olemasolevad ELi õigusaktid oleksid jätkuvalt tulevikukindlad;

24. märgib, et õiguskontrollikomitee analüüsis 2017. aastal kokku 53 mõjuhinnangut ja 17 eraldi hindamist; märgib, et 43 % nendest mõjuhinnangutest ja 41 % õiguskontrollikomitee uuritud hindamistest said algselt negatiivse arvamuse ning peaaegu kõigi mõjuhinnangute puhul pidid teenistused parandama aruandeid, et need vastaksid komitee kvaliteedistandarditele; järeldab, et esialgsete mõjuhinnangute ja hindamiste kvaliteeti tuleb märkimisväärselt parandada; kahetseb asjaolu, et 2019. aastal vaatas komitee läbi ainult ühe mõjuhinnangu;

25. toetab komisjoni võetud kohustust viia enne seadusandlike aktide kaalumist läbi eelhindamine; on veendunud, et komisjon ja riikide ametiasutused peaksid jätkama tihedat koostööd, et hinnata ELi õigusaktide tegelikku mõju kodanikele, ettevõtetele ja keskkonnale; tunneb heameelt ka liikmesriikide parlamentide panuse üle eelhindamisse mitteametliku poliitilise dialoogi, sealhulgas ühiste omaalgatuslike arvamuste kaudu; kutsub lisaks liikmesriike üles tagama õigusaktide kiire ja järjepideva ülevõtmise, rakendamise ja jõustamise ning vältima tavasid, mis tekitavad liigset ja põhjendamatut halduskoormust, mis võib kahjustada siseturu sujuvat toimimist;

26. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon püüab teha võimalikult paljude ühtset turgu mõjutada võivate õigusaktide kohta mõjuhinnangud; rõhutab, et sõltumatud ja erapooletud mõjuhinnangud on oluline ja väärtuslik vahend, mis aitab teha teadlikke poliitilisi otsuseid seadusandliku otsustusprotsessi kaudu (järgides samal ajal ühenduse meetodit), mis on vajalik kiireks reageerimiseks pakilistele probleemidele, nagu digitaalne ja kestlik üleminek; on veendunud, et mõjuhinnangute sisu tuleb parandada ja nende kasutamist laiendada, võttes arvesse lisaelemente, et nende panus oleks õigeaegsem ja väärtuslikum ning et neid otsuste tegemisel poliitilisel tasandil rohkem arvesse võetaks; tuletab lisaks meelde, et Euroopa Parlament ja nõukogu on teinud vähe mõjuhinnanguid oma sisuliste muudatusettepanekute kohta;

27. toonitab, et parlament peaks vajaduse korral korraldama institutsioonisisese mõju-uuringu seoses sisuliste muudatusettepanekute ja nende võimalike tagajärgedega komisjoni ettepanekule, enne kui ta need vastu võtab, juhul kui komisjon ja selle teenistused ei ole neid juba analüüsinud;

28. rõhutab Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse rolli, mis näeb ette ettepanekute mõju eelhindamise ja Euroopa lisaväärtuse analüüsi ning rakendamise hindamise; on seisukohal, et komisjoni ja Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse vahelist koostööd võiks parandada, et saavutada seadusandlike meetmete ja nende sisuliste muudatuste, alternatiivsete lahenduste, nende võimalike kulude ja tulude, eeldatava halduskoormuse, VKEsid mõjutava bürokraatia ja Euroopa mõõtme puudumisest tulenevate kulude ühtlustatud, kiire ja põhjalik analüüs;

Neljapäev, 24. juuni 2021

29. tervitab veebiportaali „Avaldage arvamust!“ loomist ja selle täiustamist ning kutsub komisjoni üles selliseid vahendeid edasi arendama, andes kodanikele ja sidusrühmadele otsese juurdepääsu ELi poliitika kujundamisele ja selles osalemisele;

30. soovitab komisjonil võtta nõuetekohaselt arvesse Euroopa Kontrollikoja soovitusi portaali „Avaldage arvamust!“ kohta, eelkõige parandades konsultatsioonide keelelist kättesaadavust, et võimaldada kodanikel ja sidusrühmadel otsustada, mida nad peavad „laialdaseks avalikuks huviks“;

31. toetab komisjoni võetud kohustust vaadata poliitika läbi ja julgustab kasutama rohkem järelhindamist, et tagada kogemustest õppimine õigusaktide mõjususe ja kasulikkuse osas, mis omakorda võib aidata kaasa tulevase poliitika kujundamisele ja parandada regulatiivseid lähenemisviise;

32. rõhutab, et järelhindamine on samuti oluline vahend, mille abil hinnata õigusaktide mõju kodanikele ja ettevõtjatele, kusjuures erilist tähelepanu tuleks pöörata VKEdele avalduvale mõjule;

33. kutsub komisjoni üles kasutama veelgi rohkem uuesti sõnastamise ja kodifitseerimise menetlusi, et ühtlustada teiseseid õigusakte;

34. pooldab vastuste konsolideerimist, kui seitsme või enama liikmesriigi parlamendid esitavad põhjendatud arvamuse komisjoni seadusandliku ettepaneku kohta, isegi kui ei ole saavutatud kollase kaardi menetluse algatamiseks vajalikku lävendit; on arvamusel, et see muudab liikmesriikide parlamentide seisukohad nähtavamaks;

35. võtab teadmiseks põhimõtte „üks sisse, üks välja“, mis tugineb sidusrühmade kaasamisele ja mille abil komisjon püüab uute halduskohustuste kehtestamisel vähendada inimeste ja ettevõtete, eriti mikroettevõtjate ja VKEde samalaadset ELi tasandi halduskoormust selles poliitikavaldkonnas; toonitab, et selle lähenemisviisi rakendamine ei tohiks olla vastuolus parema õigusloome eesmärkidega, ning rõhutab, et see ei tohiks viia mehaaniliste otsusteni, millega tunnistatakse kehtetuks õigusaktid või alandatakse standardeid, ning selle eesmärk peaks olema ajakohastada ja reformida ELi õigusakte, et tulla toime uute ühiskondlike probleemidega; rõhutab, et kuigi ELi õigusaktide kavandamisel, ülevõtmisel ja rakendamisel tuleks vältida täiendavat tarbetut halduskoormust, ei tohiks see väljenduda dereguleerimises või reguleerimise puudumises ega takistada liikmesriikide parlamentidel säilitamast või võtmast ambitsioonikamaid meetmeid ning kehtestamast rangemaid sotsiaal-, keskkonna- ja tarbijakaitse norme juhtudel, kui liidu õigusega on kehtestatud ainult miinimumnõuded;

36. rõhutab, et avatud, tõhus, läbipaistev ja sõltumatu haldus- ja õigusloomealane otsustusprotsess on kvaliteetse poliitika ja reguleerimise eeltingimus; toonitab, et ühtlustatud haldusmenetluste kehtestamine aitaks kaasa heale valitsemistavale ja reguleerimistavadele ELis ning tugevdaks seost ekspertide otsuste tegemise ja demokraatliku legitiimsuse vahel;

37. tunneb sellega seoses heameelt, et komisjon lõi 2020. aastal REFITi platvormiga saadud kogemustele tuginedes tulevikukindluse platvormi – kõrgetasemelise eksperdirühma, milles osalevad sidusrühmad, liikmesriikide eksperdid ning Regioonide Komitee ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esindajad ning mis annab komisjonile nõu selle kohta, kuidas teha ELi õigusaktid mõjusamaks, selgitades välja kehtivad võimalikud et tarbetud meetmed ning see, kuidas neid lihtsustada ja ajakohastada, sealhulgas digiteerimise kaudu, millega tagada see, et ELi õigusaktid aitaksid ELi kodanikke ja ettevõtjaid, mitte ei takistaks neid;

38. innustab liikmesriikide parlamente kaasama ELi seadusandlikesse algatustesse seadusandlike volitustega piirkondlikke parlamente ning pooldab nendega süstemaatilist konsulteerimist tähtsamate algatuste puhul, eelkõige juhul, kui on olemas seos piirkondlike pädevustega; tuletab meelde, et sellised parlamendid on esindatud Regioonide Komitees ja ELi toimimise lepingu protokolli nr 2 artikli 6 kohaselt võivad liikmesriikide parlamendid nendega konsulteerida;

39. tuletab meelde, et digitaalne innovatsioon areneb kiiresti ja ettevõtjad on digitaalarengu tegevuskava liikumapanev jõud; peab seetõttu äärmiselt oluliseks kehtestada tulevikukindlad eeskirjad, mis peavad sammu digitaalse innovatsiooniga, ilma et see piiraks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist; märgib, et paljud ELi peamistest seadusandlikest prioriteetidest aastateks 2017–2019 olid siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni (IMCO) pädevusalasse kuuluvad algatused, mis olid peamiselt pühendatud ühtse turu strateegia ja digitaalse ühtse turu strateegia rakendamisele, keskendudes õigusaktidele, mille abil kõrvaldada põhjendamatud ja ebaproportsionaalsed tõkked ja kasutada uusi võimalusi tarbijate ja ettevõtjate hüvanguks;

40. tuletab meelde, et ELi õigusaktid asendavad üldiselt 27 lahknevat eeskirja, mis aitab vähendada siseturu killustatust; palub komisjonil subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse hindamisel tagada, et algatused, mille eesmärk on saavutada süvendatud ja õiglasem siseturg, jääksid tulevase iga-aastase programmitöö peamiseks tugisambaks, säilitades samal ajal tarbijakaitse kõrge taseme;

41. rõhutab, et parema õigusloome eesmärke tuleb korrapäraselt läbi vaadata ja hinnata, lähtudes parema õigusloome tegevuskava kriteeriumidest, mille hulka kuuluvad järelevalve ja aruandlus; rõhutab, et eesmärgid peavad olema hästi tasakaalustatud ja nende tõhusust tuleb hinnata, võttes arvesse parema õigusloome meetmeteks eraldatud vahendeid ja väliseid toetusi; tuletab meelde, et sellise hindamise jaoks on tähtis, et saaks kasutada kogu ELi hõlmavaid võrreldavaid andmeid, ning kutsub komisjoni üles uurima, kas parema õigusloome vahendite kasutamine on aidanud saavutada selliseid eesmärke nagu poliitikavaldkondade paremad tulemused;

42. kutsub komisjoni üles võtma seda resolutsiooni arvesse õigusloomet käsitleva teatise koostamisel, mille avaldamisest on teada antud;

43. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Regioonide Komiteele, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.